

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И Б Ћ И Ж Е В Н О С Т .

Претплате шаље се у пла-
ћеним писмима непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногорца“ на Цетиње, а може
се и картом уштинцом на
пошту у Котор. Дописи ши-
љу се уредништву. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се, по
простору који заузму на
петита, 7 новчића од реда
за први пут, а за сваки
даљи пут по 5 новч. За
огласе веће и на дуже
пријеме понушта се.

ЊЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧАНСТВО

ВЕЛИКИ КЊАЗ НИКОЛА НИКОЛАЈЕВИЋ

рођен 27 јула 1831 а преставио се је дне 13 априла 1891 у Криму.

Ова вијест колико ће потрести цео народ руски, толико ће потрести и све народе на Балкану, који се живо сјећају великога војсковође и онога великодушного рата, каквог још историја словенска није запамтила.

Да, Велики Књаз Никола предводио је ону витешку војску, што је послао Цар Ослободитељ и братски руски народ да ослободи Балкан, па да га остави ослобођеној браћи, да новијем животом живи као и други срећни народи у Европи.

И она одушевљена војска прелази Дунав, прелази Балкан и долази побједоносна под Цариград у Свети Стефан. Што је даље било то знаде сваки Балканац, као што је свјетска неумијна историја забљежила на својим тучнијем таблицама, да је Велики Књаз Никола Николајевић предводио војску у најсветији рат, што га је до данас запамтила, ослободивши Бугарску потоцима племените крви рускијех синова.

На првом мјесту дакле ми жалимо великог војсковођу савезничке руске војске у оном великом нашем рату за ослобођење српско, витешкога брата блаженопочившег Цара Ослободитеља, достојнога преставника Царске Куће славнијех Романова.

За тијем овај славни предводицац војске ослободитељске послатије поклонио годинама доживио је Словенство, а особито Српство и у Српству на првом мјесту Црну Гору великом радошћу, благословивши срећни брак свога сина Њ. Ц. В. Великога Књаза Петра са најном Свијетлом Књагињом Милицом.

Тако ми жалимо у Великоме Књазу Николи Николајевићу и љубезнога Оца Великога Књаза Петра Николајевића и Свекра Велике Књагиње Милице Николајевне, и срчаног пријатеља нашег Владајућег Дома, па за то и поузданог заштитника наше опће народне ствари.

Са црногорскијех литица, вјековима освећенијех јуначком крвљу, које су сачувале до нашијех дана кроз вјекове борбе и невоље непрекидну мисао независности старе српске дрижаве, данас се подиже топла молитва пред престо Милостивог Бога за покој душе Његовог Царског Височанства Великог Књаза Николе Николајевића, и подиже клик до најпознијег нарантаја: Слава Великоме Књазу Николи Николајевићу!

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Пошто нам долазе повољни гласови о здрављу наше Узвишене Владарке, наше Мајке Књагиње Милене, то ће цео народ малко оданути и веселије провести највећи празник у хришћанском свијету, Воскресење Христово и захвалити преблагоме Творцу, што услишава његове топле и свесрдне молитве и најскрушеније се помолити да му Узвишену Мајку отиреми своје милом завичају што прије у најбољем здрављу па радост и весеље Свијетлом Двору и цијеломе народу.

По поред веселијех гласова стиже тужна вијест да се преставио Велики Књаз Никола Николајевић, стриц Његовог Височанства Цара Руског, а свекар Њеног Царског Височанства Велике Књагиње Милице.

Сваку радост и жалост нашег Узвишеног Господара цео народ је дијелил, пак и овај губитак тим више осјећа што је покојни Велики Књаз био главни заповједник, — у истом времену кад смо Никшић и Бар освојили — оне војске јунака, која је чу-

деса јунаштва починила на Плевни, Шипци и т. д.

Цар. Руском Двору, као да је с неба одређено да ове године жали: над још отвореним гробом Књаза Лајтембершког и над ошми Велике Књагиње Олге, за коју су злобно били растру били да је сама себи одузела живот, пак исти раструбачи признали да је напрасно од крвотока умрла — ево трећег гроба, треће велике жалости.

И њемачки народ горко и прегорко жали за гробом Молтке-ом, тим савршеним стратега, тим побједоноцем аустријске војске код Садове, поносне француске војске, тим заробљеном Наполеона III! До потоњег је часа радно: тај неуморни старац истог дана сједно је у њемачком сабору, а на вече пала му канџа!

Док се у гроб полаже творац њемачке војске, догле се бивши гвоздени канцелар, Бизмарк бори на изборима — са једним социјалистом! Вријеме гради вријеме разграђује, пак се и на гвозђе ухватила хрђа и изједе га. Само што је хрђа јача, пак би могла лако уништити гвозђе.

Између тијех гробова као да ће

их бити и па хиљаде, јер смо у очу рата између Инглеске и Португалске, јер потешкоће које су настале сво већ година и по између те двије државе могле би лако свршити озбиљним сукобом. Ваи се сад њешто ново догодило што ће им дати повода. Инглеска експедиција, која је из Патала кренула у златну земљу Машона да предузме радње на златним пољима, била је заустављена на ријеци Пунгу од Португалских власти и то метцима из топова. Два пароброда са ескапом бјежу секвестирани и пустици уапшени, али опет пуштени. Заповједник експедиције признаје да је без дозволе Португалских власти уз ријеку кренуо, али оп правда свој поступак тиме што је по међусобним установама некао дозволу и изјавио да је спреман платити све царинарске пристојбе, али за два дана не доби никаквог одговора. Судећи по нацутцима, које је влада у Лисабону издала свом гувернеру у Монамбику, изгледа да Португалска мисли употребити овај догађај да опет припоји области Масинеса, које је посјело против уговору јужно-инглеско-африканско-друштво. Из Лисабоне су

већ ову намјеру саопштили у Лондон, а да је неће одобрити знак је што је већ наређено инглеској ескадри да путује пут Лисабоне.

Ни краљевини Италији не цвате цвијеће. Ево је већ стигао у Рим конте Антонели, изванредни посланик при двору Абисинског Цара и то не обавив посла, који, осим што би Абисинију понизно до васалности, не би ни најмање годно другим европским државама, а најмање Француској. Уз тај неуспјех приближит је други превазан, по Италију, а дотиче се доста цијеле Јевропе. Скоро једнак са контом Антонелином пришао је у Рим заступник италијанск, барон Фава при републици Сјев. Американоској, који је прекинуо дипломатике одношаје са прекоморском државом, јер није добио ону задовољитину какву је тражио, због погбије опијех Италијана у Њу-Орлеану, којима је народ силом смиру судио, ма да су од Суда били ослобођени. Толико је огорчење у Сјев. Американоској републици, да народ тражи да се за 20 година забрани населивање и да сваки досељеник прими онамошње поданство. Тај народни

Пријед свега опажамо разлику у међусобним односима чланова владалачкога дома Балшића. У првоме виђели смо да се уз најстаријега брата Срацимира који је наслиједио власт, помињу у граматама и два његова млађа брата Ђорђе и Балша, као његови сауправитељи. У другоме виђели смо да после најстаријега брата Срацимира није дошао на владу његов син, него брат; а при овоме опет се потписују два брата и синовац; а овај посљедњи ступа на владу тек после смрти свога најстаријега стрица. Овога је наслиједио његов син Балша III, будући су браћа његова, Гојко и Иван. и. умрли пријед тога. Ово противу-рјечи ономе поретку наслједства, који је постојао у владалачкоме дому Немањића. Осим тога мајка Балше III Десна продаје мзлчанима град Авлону, што нам свједочи да је то била нека њена својина, у коју се не меће њен син, господар зецки. Дубровчани у писмима која пишу Балши готово свагда међу и име његове жене Јелене и то пред његовим именом. „У свему многопоштованој госпођи Јели и господину Балши од владајућег града Дубровника многопоштовани поздраве;“ или: „Славној и веломоћној госпођи Јели и господину Балши.“ (Медо Пуцић

Од половине фебруара па овамо у велико се отицало саћење разних дрвећа које се и још продужаје. Осим другог посадило се до сада више од четири хиљаде комада маслина у земљу, брину и ђешанску нахију а лоза је посадио сваки војник по 200 комада. Још се послје неколике хиљаде кила дубових желуда у Ђешкопоље и посадио се више хиљада акација с обје стране уздуж кодаког пута на пругама од Цијевне па преко Подгорице, Снужа и Данилова Града до Орје Луке, а та је пруга дугачка више од три хиљаде километара и од Ситнице, преко Крушевица па до Подгорице, а та је пруга бит дугачка око седам километара.

На обје ове пруге посађене су акације с обје стране пута на растојању од по пет метара и ако се одвије како треба послје неколико година путници ће се возит слободно тијема пругама и на највеће жетве сунчане припеке. Најпослије посађено је више хиљада акација, боравца, јасна, дивљи коштан и кошћела са свију страна око Подгорице и Миркове вароши, тако да ће ове вароши с временом овом шумом бит ограђене од вјетрова и умањит велику врућину која лети преко сваке мјере овђе влада. А што је најглавније још у пролеће пр. год. основан је код Миркове вароши велики државни расадник који ће, ако се у добром раду обдржава, бит једна од најкориснијих установа за овај крај, јер тек помоћу њега моћи ће се наше гољети обућ шумом.

Кад је Њ. Височанство Господар долазио овђе у фебруару ов. год. благоизвољно је наредио да се неколико најсиромашнијих фамилија из Куча и Братоножића на селу у равницима око Подгорице и да им се даде по онолико земље колико ће моћ обрађивати. Сам Господар је означио куд и јен ће се селит Куча и кудијен Братоножићи и за насељавање првих је одредио: погранична мјеста од Дољана Ђемовскијем, на Цијевну, у црне земље, око Никол цркве, на Гопиће, па до говеђега брда; а за друге загорич и равницу између Подгорице и Дај-Бабе. Поред до сад не обрађива нијех поља још у велико купује Држава од појединица земље за те досељенике који су се од назад неколико дана почели већ досељивати. Лијепо је кроз неколике године бит виђет те нове насеобине крајем нашег Ђемовског, а особито на Цијевни и око извора ријеке Рибнице. Те ће нове насеобине постати блиски сусједи и Грудима и Отима с којима ће се знати владат и по њиним обичајима.

Од кад је при крају децембра пр. год. убила наша ноћна стража код Подгорице два ајдука из Гинопе, Грудина и Оти не прелазе у нашу границу, а све гледају да се за та два убијена лупежа свете. Пограничне турске власти опазиле су ту намјеру њину те су од назад неко вријеме поставиле ноћни кордон свуд поред границе на сирам Диноше, вели се ради тога да не би диношњани убили кога с наше стране.

Крајишник.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Џетиње, 19 априла.

(Из Двора.) Иза телеграма штампаних у прошлом броју овога листа, о стању Њезиног Височанства Кња-

гиње Милене, све дешеше, које су ових седам дана долазиле биле су сасвим повољне. Огањ је био престао сасвим, сан тих и уредан, апетит добар. Пријед три дана појавила се била нека промјена, али се одма опет редовно и постепено побољшање продужило. Снага се тако повраћа да ће мо, над на Бога, брзо јавити да се је сасвим опоравила и придигла.

Како је Његово Височанство наш Господар дочео да се преставно Њ. Ц. Височанство Велики Књаз Никола Николајевић одма је кренуо из Кана пут Петрограда са Својом кћери Великом Књагињом Милицом. На глас смрти одма је Његова Свјетлост Књаз Нашљедник у име Своје и Свјетлог Двора брзојавно изразио дубоко сажалење и саучешће, а одређена је била дворска корота за три неђеље дана, која ће се за исто вријеме држати по цијелој држави. Исто тако изразиле своје саучешће и дубоко сажалење Великом Књазу Петру Николајевићу сви великодостојници.

(Парастос), за у покој душе Великога Књаза Николе Николајевића држан је 15 т. м. у присуству Њихових Свјетлости Књаза Нашљедника, Књагиње Јелене и Ане и Књаза Петра А. Карађорђевића. При тужној свечаности били су: царско-руски министар г. Аргипроуло са секретаром г. Вурцелом, Министри, Велико Судје, сви у великој униформи са знаком жалости на лијевој руци, Богословско-Учитељска Школа и Гимназија са својим наставницима и цијело цетињско грађанство. Чинодјествовао је Преосвештени Митрополит Митрофан уз припомоћ дворског капелана Г. Церовића, прота К. Матановића и протођакана Ф. Радичевића, а одговарало потално наше цјевачко друштво.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Бесплатно дијељење сјемена од свилених буба

У старија времена бавио се наш народ гајењем бубица много више него се то данас чини, чему су онајвише криве оне ниске цијене, што се сада за произведене чаурице плаћају. Но кад се узме у обзир, како је то гајење лак и саразмјерно доста користан посао, јер већ послје пет неђеља рада можен одма рачунати на сигурну добит, на кад се надаће промисли, како су неке наше нахије за тај посао били као створене, грјехота је да се та работа пушта да пропада, а особито сада, гдје се цијена свили опет мало по мало диже. И наша вла-

да увиђела је ту превелику корист, којом би се наш народ у ова тешка времена доста помоћи могао и примила је драговољно понуду од оног истог талијанског друштва које је с нама као и са владом краљевине Србије склопило уговор о бесплатном дијељењу здравог сјемена од свилених бубица и откупу из тих бубица произведених чаурица. То друштво обвезало се је, да ће нашим свилодјелцима бесплатно давати сву потребиту количину сјемена, а исто тако да ће и све у земљи произведене чаурице по оној цијени откупити, коју наша влада споразумно и њим сваке године утачила буде, али која нишом неће бити нижа од оне, што се на пијаци у Будви или Котору за чаурице плаћа. За ову годину примила је наша влада ових дана 900 грама сјемена од бубица, да га међу народ бесплатно раздијели, а сви они који се желе том приликом користити или потоње убавијести у том послу задобити, нека се што прије обрате Министарству унутрашњих дјела или професору Франу Јерговићу на Цетињу, који ће их у свакој њиховој жељи задовољити.

Маћа или пепео (Oidium Tuckeri).

То је болест на лози, која је нашем народу доста позната, а име је добила отуд, што је од ње као пепелом превучено лозно лишће, грожђе и млавови. Већ одавна препоручивало се нашим виноградарима, да сумпорувају своје лозе против те болести, али као да је ова препорука слабо успјела, јер ових потоњих година починила је маћа не толико због непогода времена, колико због лијености виноградара, по њеким мјестима наше земље превелике штете. Црмнина чини до душе односно тога мали изузетак, а особите је хвале у том послу врљедан г. Јован Липовац, који је као и сваке, тако и ове године у ту цијељ добавио 100 килограма сумпора, али у за све то догађа се пречесто да се само сумпорување не извађа правилно, па како се онда од тога може очекивати икакав успјех?

Неће с тога бити с горега, ако овом приликом наше виноградаре упутимо, како ће се од маће најсигурније сачувати:

Једини лијек против маће јест сумпор, који треба да је онајприје чист т. ј. кад га изгоримо, да не остане од њега ништа, а за тим да је у врло фину прашину стучен, а нишом да се у њему налазе крупнија зрна. Што је сумпор ситније стучен, то боље дјествује, а и маће га се троши. Крупнији сумпор пада при сумпорувању прије на земљу по на лозу,

ма заштити били под клетвом 24 Бјелоша с њиховим женама.

При свршетку овога периода г. Ровишки чини оваку примједбу на овај свој рад. Ако је материјал, којим смо распознавали, непотпун за политичну историју, — то је још непотпунији за опис унутрашњег државног живота. Кад сам купио у особиту главу ове врвине, које су разбачене по различним документима, имао сам намјеру да колико год узовим бар основна начела, па којијема се је држао државни и народни живот Зете, — за оно вријеме од кад је изишла испод непосредне управе српских господара. Зато и не држимо да је овај рад потпун; а такође ни то да је доведен у савршени поредак.

У идућему периоду та начела продужавају свој живот у рукама народа, без протекције врховне, државне, власти. Што је у њима било здраво и правилно, те одговарало стању народа, то се је сачувало до свршетка. Што ли се је пак појавило под различним, спољашњим утицима, и што је било основано на узурпацији (притиску) више управљајуће класе над народном масом; то је мало по мало, изгубило значај и силу, и народ га је бацио као туђе и непотребно.

а и оно те на лозу досије, не може се на њој одржати, јер га најслабији вјетар понесе.

Лозе се сумпорувају само за ведро и тиха дана, пошто је роса опала и по највећој жеги сунца. Не ваља сумпоровати на вјетру, а најје ли истог или сјутрадан иза сумпорувања киша, тад треба посао поновити, чим се лоза осуши.

Колико пута ваља једне године лозе сумпоровати, то зависи онајвише од времена, јер влажно вријеме особито прија ширењу маће. У нас биће доста 3 до 4 пута, а у другим земљама, гдје се је та болест већ у великој мјери раширила, сумпорује се и 7 до 8 пута сваке године.

Први пут се сумпорује, кад је млаз на лози добио 3 до 4 листа или кад је достигао дужину од 7 до 10 центиметара. Ако се ово прво сумпорување запустити, неће познија сумпорувања бити врло успјешна и већ је муштиније излјечити болест.

Прије по ње лоза цвјетати, сумпорује се обично други пут. Послије овога сумпорује се само онда, кад се болест поново укаже, што може бити, ако је пријеме кишовито, све до мјесца Септембра. При сваком сумпорувању ваља пазити, да се сви дјелови лозе посу сумпором, а особито грожђе.

На рало винограда биће 8 до 15 килограма сумпора за цијелу годину доста. За сумпорување има већ нарочито за то учинених мјехова, који се добивају у трговини комад од прилике за два флорина, или малих тенећа или лампа, које су на једној страни често пробунене ситним руницама.

Ако и јест сумпорување лоза једино срество против маће, то му је ипак доста велика мања та, што младо вино те смо добили од грожђа, које је сумпором посуто било, заудара дуж времена сумпором т. ј. гњилим јајима. У оним мјестима, гдје се лозе обичавају сумпоровати, од велике је важности с тога, да се младо вино што прије одвоји од оног талога, те се је иза врења на дну бачве скупно, т. ј. у тим мјестима треба да се младо вино први пут што раније претаче. Чешћим претакањем изгубиће се онда мало по мало тај рђави укус.

Ф. Јерговић.

ЧИТУЉА.

ОТАЦ РАФАИЛО

АРХИМАНДРИТ ДЕЧАНСКИ.

У четвртак цвијетне недјеље у 6 сати у вечер преминуо је у старој Подгорици овај заслужни Србин и узор калуђер, храбри чувар светијех Дечана, прави мученик дечански.

Познато је нашим читаоцима како је о. Рафајило, концем год. 1888, кад се оно бијаше одуја скупила изнад Дечана, тајно ускочио у нашу границу, домећи се странпутницама болешљиви старац по зимној непогоди, да на Цетињу тражи заштите и помоћи оној славној неманичкој задужбини, којој је арнаутски зулум и варварство пријетило.

Сиједи старјешинна дечански, као да је био Богом надахнут, погодио је био прави пут, јер се Његово Височанство наш Господар, Књаз Никола, обратио управо Његовом Величанству Султану Абдул Хамиду у Цариград, да заштити Дечански манастир, и Његово Величанство Султан одма је наредио, да се о. Рафајило поврати слободно на своје мјесто, да и даље бди над овом светом задужбином.

О. Рафајило на Цетињу је провео до Богојављења (1889) као гост Његовог Високопреосвештенства г. Митрополита Митрофана, код кога је у исто доба био гост Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Хадисава; тако је овај сиједи архимандрит дечански провео Божиње празнике са два српска Митрополита, који су га поштовали као старијега, и који међу њима изгледа збила као старији његовом достојанственом појавом. Био је одликован и од Његова Височанства по заслуги његовој. Па тек је опоравно његово здравље, доста потгорнано у путовању у зиме доба из Дечана, Високопреосвештени Архимандрит дечански крене с Цетиња

Срп. Спом. I, 106, 108 и 177). Један пут, кад Балша није био дома, Дубровчани се обраћају право к његовој жени; а то је било онда кад су дубровачки трговци били позвани у Црној Гори. Сличне почасте уживала је жена краља Уроша I, Јелена; али и то посље смрти свога мужа, кад је била сауправитељица својих синова Драгутина и Милутина. Обраћали су се лично к Јелени жени Саидала Хранића, кад њепога мужа није бивало дома.

У овим однопајима игра улогу не толико закон, или обичај, колико личне нарави и карактери. Морамо и то примјетити да се је међу Зећанима и Србима вазда чинила разлика. У једној грамати спомиње се стара зећка властела. У једноме судбеном дјелу у писму к деспоту Ђорђу (Бранковићу) српска властела потписује се одједно од зећке влателе. По свој прилици осим Душановога Законика Зета је имала свој особити законик, којијем су се одређивали грађански, и у опће правни, одношаји њепијех грађана, који су били основали на мјесеном праву и обичајима.

У списку рукописних књига, које су се некада налазиле при цетињском манастиру, спомињу се „два велика законика.“ Можда су то били ти зборници законах, по којијема је живјела и управљала се Зета.

Карактерно је споменути и то да су у давији међу Бјелошима и Баица-

задовољан преко Котора и Сељеника (Солуна), у Скопје, одакле га је косовски валија спровео у Дечане.

Но ту тако заслужном мужу није било дуго стања... и он се нашао у једној лудници на Босфору. Али буде пуштен на слободу, да у Црну Гору дође; и тако је о. Рафајило био ослобођен из луднице, у којој је здрав био затворен, и прошлог лета здраво стигне опет на Цетиње, гдје му је било предложено да обиђе све манастире и вароши црногорске, па да изабере себи становање гдје буде најмилије. О. Рафајило је изабрао манастир Морачу, Неманићку задужбину, коју је и прије походио, и ту је до скоро живио, снабђен свијетлужнијем.

Но његова стара болест од прси и велики кашаљ све је напредовала, док је пао у постељу. Тада по његовој жељи буде пренешен у Колашин, гдје је био наређено Дру Хаџопулу из Миркове Вароши, да га посјети. Кад је др. Хаџопуло видео да болест захтијева свакидневне његе љекарске, нареди те о. Рафајило буде пренешен у боничу подгоричку. Али је већ узалудна била и сва њега љекарска; пошљедњи час се приближава архимандриту дечанском. У томе ће срећом приспјети у Миркову Варош г. министар Војни, Војвода Пламенац, који одма пође, да посјети боног калуђера, ком се, кад виђе свога познаника са Цетиња, разведри већ смрћу застрто лице, те му изрази жељу, да из бониче буде пренешен у коју приватну кућу. Г. Војвода Пламенац одма се поста-ра, да му ту жељу испуни, и буде пренешен у једну лијепоу кућу гдје га честити домаћин радо и уредно прими, да угоди добром духовнику. Ова је кућа у старој Подгорини близу изнад ријеке Рибнице.

Исти дан кад је био ту пренешен, зажели, да га приведу великијим неперима који су гледали на Рибницу; приведу га, погледа с неперца на Миркову Варош и Рибницу, која дијели Миркову Варош од Подгорине, па запита: „која је то Ријека“? Тек доби одговор, да је то Рибница, леже на своју постељу издахну лако као тил.

По наредби Његове Свјетлости Престојанићевика Кнеза Данила, одма се стало старати, како ће најевечаније архимандрит дечански бити сахрањен у манастиру Ждребанику. У некак зором кренуло је с Цетиња Његово. Високопресвештенство г. Митрополит Митрофан са својим протођаконом Ф. Радичевићем у Миркову Варош, гдје одма пође у кућу, у којој је лежао мртав о. Рафајило и ту му одслужи први парастос По обједу, и вечеру, опет је г. Митрополит походио мртвога архимандрита и други му парастос одслужио.

Од нашег особитог извјештача добили смо шљедће подробности са сproveda:

О. Рафајило био је обучен у калуђерском одијелу, у великом Манторосу и камилавки, с архимандритским златнијем крстом о грау, само што му је по преносу лице било покривено „ваздухом“. Из доста простране и лијене собе, у којој је лежао, мирис тамјана пролећао се и испред куће; около њега су воштанице горјеле; многобројно свештенство, нарочито позвано из Зете, из Куча и из Пинера на измјену су читали евангелија; а народ је побожно приступио и целивао светог човјека.

Лицем на Лазареву Суботу рано у пот сати била је сва Подгорина и Миркова Варош на ногама, да ода пошљедњу почаст тако заслужном дечанском архимандриту. Кад су свештеници дигли из куће мртвачку скрињу пјевањем „Свјати Боже“, упути се сprovedом овим редом: Најприје је одила војничка почасна чета са својом заставом; па све школе основне потресајуће оно тихо свечано прољеће јутро анђелским гласовима „Свјати Боже“, па је сљеђило свештенство, које је на измјену са ђацима појало; а пред мртвачком скрином одио је Митрополит Митрофан у потпуној владичанској одори. Откривену скрињу носили су свештеници, а четири ђака носили су заклоп од скриње. Скриња је била у црној дохи обавица, са златнијем фриком украшена. Из скриње одили су Војвода Пламенац, Војвода Марко Миланов, Сердар Саво Пламенац, бригадни ађутант Јанко Вукотић, и сви мјесни чиновници у парадн, па остали грађани, који у брзо измјенише свештенике, тер се грабљаху, ко ће мало пошести о. Рафајила; и без прећеривање може се рећи, да га је преко Подгорине и Миркове Вароши носило која стотина грађана. Било је и сљеђијех старцаца, који су хтјели бар који корак носити га.

Сproved је у најљепшем реду из Подгорине мостом прешао Рибницу, па преко Миркове Вароши, све растећи већи, уз звоначе звона са дрвене цркве светогурђевске, тако одио напријед и прешао Морачу Везировијем мостом, гдје је мртвачка скриња положена на мртвачка кола и свештенство држало крај помен, те се од стране грађанства са поклоњеном опростно лијепом бесједом учитељ Зарија Радичевић. Кад су се мртвачка кола кренула војници су покојнику учинили почаст др

жећи оружје пред прси; мртвачка кола пратили су у колима даље г. Митрополит, са протођаконом, г. Војвода Пламенац, г. Сердар Саво Пламенац са још неколико одличнијех особа.

На Даниловграду дочек је такођер био свечан; издалека су се чула звона са мјесне цркве св. Текле; ту опет свештенство учинивши кратки помен, дигло мртвачки сандук с кола и крену се сproved Мирковијем мостом преко Зете пут манастира Ждребаника цијелу уру хода, одакле су опет звона непрестано покуцавала. Пред манастиром дочекаше други свештеници са протом Говедарицом, устатом херцеговачкијем, начелу, и ту прихватише сандук појањем унесоше га у манастир па у цркву манастиреку, гдје одма отпоче опјесло.

По опјеслу држао је надгробно слово Митрополит Митрофан, које је такав утицај учинило, да кад га је свршио заори се по цркви Високопресвештеном говорнику: Живио! У своме слову истакао је Високопресвештени говорник заслауге о. Рафајила за ону највећу и највеличанственију српску задужбину, названу са обивитељем светијех Дечана, којијема је пунијех тридесет година управљања и кроз то врјеме, подградивши темељ оне великољепне цркве, сачувао је од предетојеће опасности, као и друге зграде манастирске „Он је кључ од св. Гивота св. Краља српскога Стевана Дечанскога вјерно чувао и витешки хранно, цијећећи свагда, да је то један од великијех аманата, за који је страшно одговорност како пред Богом тако пред цијелијем народом српскијем на себи носио. Тај свети аманат сачувао је свето и благоугодно тако, да данас као вјерни слуга и храбри стражар светог Краља Дечанскога са чистом савјешћу пред Богом изаћи може са оном евангелском изјавом: „Господе, сачувао сам таланат и нисам други сам предобио!“

Рачун тога светог аманата и залага народњег данас са сјајнијем образом и витешкијем поносом пред васцијели народ српски изнијети може, и као вјерни служитељ светог олтару божјег рећи: „Мили народе српски, вјерно сам те служио, и душу сам своју за тебе положио!“ А слово ово, које је засновао и извео на моту: Помнијте астановици ваши, проповједавши вам слово Божије, и взирајте на кончину ихъ, подражајте ајери ихъ, завршио је: „Најубојезнији оче Архимандрите, молим те пошизно. При пошљедњем нашем опросту изволи примити нас свијех, и през нас и свега српскога народа највећу благодарност за твоје многогодишње труде и бриге о цркви и народу вођене. Моли се Богу и Светоме Стефану Дечанском за здравље нашег Господара и његова дома, за твој манастир, и за твој народ... Свима и свакоме опрости, ако те ко по незнању увриједио, и тијем хришћанским путем ући у небеске обитељи, којих нека Бог удостоји!“ Свака ријеч је говорнику из срца излазила; и за то је тронут био и слушаоце јаче тронуо.

Пошто се сав народ измјенио на пошљедње цјеловање, свештеници дигло о. Рафајила и три пута у литији око цркве обнесоше, па га у нов гроб при олтару спустише. Сам Војвода Пламенац са својим ађутантом Вукотићем помогаше Архимандрита Рафајила у гроб положити. И пошто је Митрополит још пошљедњи обред над њим извршио, ту у присуству свијех гроб се затвори, над којим ће се и смјерни епоменик ставити.

О. Рафајило био је родом из Љесковачког округа, у годинама између осамдесете и осамдесете од прилике. Био је висок и за то под теретом година и брига погурен; лица правилинога, строга, које је улијевао поштовање као пока елика староерска из времена Неманића.

Када му црна земља у питомоме и пријатном Ждребанику, у ком судо скоро почивале моћи Светога Архиепископа Арсенија, том филијалу Неманићке задужбине Мораче! Вјечна му слава!

РАЗНЕ БИЉЕНКЕ.

(Династија Бонапартах). У парничкој штанији озбиљно се претреса питање како би се морао звати принц Виктор Наполеон, ако му кадгод буде суђено засјести на француски императорски престо. Неки сарадник листа „Figaro“ овако пребраја све Наполеоне на основу закона о наслједству: Наполеон I, који се је одрекао престола у корист свога сина, Наполеон II који је умро у младости као ерцог Рејнштадски. Наполеон III (Јосиф), који је био краљ швајцарски и који је умро не оставивши наслједника, у правој линији. Наполеон IV, Луј, краљ холандски. Наполеон V који је био предсејатник републике а после император француски, и који се је неправилно прозивао Наполеон III. Наполеон VI син Наполеона III (V), којег су убили Зулуси. Жером Наполеон,

који је ту скоро умро, морао би се прозивати Наполеон VII: а син његов Виктор Наполеон морао би се прозивати Наполеон VIII.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

ЛОНДОН, 13 априла. — Рајтер дознаје, да је Солнзбери послао ултиматум Португалској, у којем стоји, да ће Инглеска предузети мјере, које могу бити кобне за интересе португалске, ако Португалска не допусти олакшице на ријечи Пушпу и неотворн је до опнијех међа, гдје настаје уплив инглески.

РИМ, 13 априла. — Камара је одобрила приједлог, да се уклони избор заступника народних по листинама.

БЕЧ, 13 априла. Српски министар финансије Вујић отпутовао у Петроград.

БЕРЛИН, 13 априла. — Маршал Молтке умро синоћ у 9^{3/4} часова.

БЕЧ, 14 априла. — Фрањо Јосиф извјештен од Вилхема о смрти Малтковој послао ађутанта Паре к Рајсу да му изјави живо жаљење.

КАН, 14 априла. — Књаз Црногорски отпутовао синоћ са шћером у Берлин.

БИОГРАД, 14 априла. На супрот другим вијестима кабинет српски једнодушно жели да се што прије склопи трговачки уговор с Аустријом.

ПЕТРОГРАД, 14 априла. — Велика кнегиња Орђева данас у присуству цара и царице прешла у право славе.

АТИНА, 14 априла. — Краљ ће поћи на пут о Тројицама.

БЕРЛИН, 15 априла. — Погреб Молтков биће 16 ов. м. У заповијести царевеј министру војном изјављује се најдубље жалост — за губитком ненакнадивих због смрти Молткове и наређује се официрима да жале осам дана, а главном штабу да жали 15 дана.

ПЕТРОГРАД, 15 априла. — Сви листови доносе симпатичне посмртнице за Молтком. Цар је наредно да гарда и војска жали три мјесеца за покојним Великим Кнезом Николом Николајевићем.

БЕЧ, 16 априла. — Надвојвода Алберт био је код руског посланства да изрази саучешће услјед смрти Великог Књаза Николе.

ПЕТРОГРАД, 16 априла. — Због смрти Великог Књаза Николе Двор ће држати тромјесечну короту. Сребрни мир Њихових Цар. Величанстава не ће се светковати у Петрограду.

ПARIЗ, 16 априла. — Лабуле посланик у Петрограду тражио је да га ослободе звања због обитељских околности.

БИОГРАД, 16 априла. — Гроф Хуњад, ујак краља Александра долази да склопи Краљичу Наталју да својевољно остави Биоград.

СОФИЈА, 17 априла. — Гласови да је влада бугарска тражила од Порте да призна кнеза Фердинанда и да се прогласи независност Бугарске, сасвим се оповргавају.

ЛОНДОН, 17 априла. — Заступник Фергусон изјавио је да ни једна велесила није икакво питање потакла о продужењу рока Књазу Фердинанду, као румелијском гувернеру.

КРОНСТАТ (Сибир), 18 апр. — Денутација дванаесте хусарске пуковније, која је носила име Великог Књаза Николе Николајевића ићи ће у Петроград да учествује сprovedу.

ТИФЛИС, 17 априла. — Духовна поглавица арменских католика, Макарије умро је у Чемаци.

БИОГРАД, 17 априла. — Граф Хуњад, стигао је да приволи краљичу Наталју да се подложи скупштинском закључку.

БЕЧ, 18 априла. — Ресар је примио у особитој аудијенцији Турског посланика Цна-бега, предавши му акредитирано писмо.

БИОГРАД, 18 априла. — Граф Хуњад био је примљен од Краљиче Наталје, која придржава себи одлуку о поласку.

БИОГРАД, 18 априла. — Услијед одкрића писам код Рицова која доказивају његово учество о убијству Белчева. Рицов би могао бити затворен у Крајови.

ПЕТРОГРАД, 18 априла. — Књаз црногорски и Велика Књагиња Милица стиглоше дочекани од Великог Књаза Владимира, Алексеје, Ђорђа Николајевића и Евгена Лајхтенбершкога.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Од 1. Априла ове године отвара се нова претплата на „Глас Црногорца“

Лист стаје:

За Црну Гору и Аустро-Угарску (с Босном и Херцеговином):

На годину ф. 6. —

„ по године „ 3. —

„ 1/4 год. (три мјесеца) . . . 1. 50.

За све остале земље:

На годину ф. 20. —

„ 1/2 године „ 10. —

„ 1/4 године (три мјесеца) „ 5. —

Како администрација „Гласа Црногорца“ од данас прелази на књ. црн. Државну Штампарију, то се умолавају сви они, који се од данас желе претплатити на тај лист, да претплату положи код управе речене штампарије. Исто тако сви, који имају посла с администрацијом или екс-педицијом овога листа, нек се од сад обраћају на управу Државне Штампарије на Цетињу.

Претплата из Црне Горе нек се шаље у наплаћеном писму на управу Држ. Штампарије на Цетињу.

Претплата са стране може се као и до сад слати на г. Петра Рамдановића у Котор са назначењем да је за „Глас Црногорца.“ Ко са стране жели послати претплату непосредно на Цетиње, нек је управи на Државну Штампарију у писму наплаћеном до Цетиња.

Цетиње, 5. Априла 1891.

Администрација „Гласа Црногорца“.

Од 1. Априла почињући примају „Глас Црногорца само они који су претплату за њега напријед положили.

Администрација „Гласа Црногорца“.

Од 1. Априла почињући наплаћује се сваки оглас и свако приватно саопштење, које не изиде у редакционом дијелу листа, по тарифи која стоји на челу листа. Изумијају се књижевни огласи.

Огласи за „Глас Црногорца“ примају се и наплаћају у Држ. Штампарији, гдје лист излази. Наплата бива вазда у напријед. Без напријед наплаћене цијене не може више ни један оглас у „Гласу Црногорца“ изаћи.

Администрација „Гласа Црногорца“.

О Г Л А С.

Црногорске поштанске марке и отворена писма (без врједности) купујем у свакој количини по највишој цијени, тражим понуде и пошиљке.

Weiss H. J.

Papier und Briefmarkenhandlung Budapest, Muzeumkürut 29.

(2—6)